

RØDT HALDEN

BUDSJETT 2021 og Økonomiplan 2022-24.

**Fordi fellesskap
fungerer.**

#RødtLM

Innhold

Innledning.....	3
Rødts vil.....	4
Kommunens tjenesteområder og endring fra Kommunedirektørens forslag.....	5
Sentraladministrasjonen	5
Kommunalavdelingen Undervisning og Oppvekst.....	6
Kommunalavdelingen Helse og Mestring omsorg.....	7
Kommunalavdelingen Samfunn og Samskaping.....	8-9
Kommunalavdelingen Teknisk.....	9
Dekning av økt ramme/driftsutgifter.....	10
Fondsoppbygging. Rødts forslag vs Kommunedirektørens forslag.....	10-11
Investeringer.....	11
Budsjettvedtak. Budsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024. Rødts forslag til vedtak	12-13
Budsjettsskjemaer 1 A, 1 B, 2A, 2 B.....	14

Innledning

Rødt legger med dette fram sitt første selvstendige budsjettforslag og økonomiplan etter valget i 2019. Det følger en "rød tråd" fra tidligere budsjettforslag og økonomiplaner fra Rødt.

Budsjett og økonomiplanen til Rødt viser også hvordan vi vil følge opp Samarbeidsavtalen som ble inngått i 2019 med de 5 andre partiene i "Posisjonen".

Med de utfordringer og den usikkerhet kommunens innbyggere står overfor pga. Koronapandemien, ønsker Rødt et budsjett som tar hensyn til denne situasjonen. I krisetider må kommunen øke sin aktivitet, ikke begrense den. Istedenfor å sette av alt "overskudd" til sparing på sikt, må kommunen bruke mer av midlene til dagens drift. I økonomisk sammenheng er dette en mer klassisk sosialdemokratisk modell og gir en tydelig rød/grønn retning slik velgerne forventet i 2019.

I sitt alternative statsbudsjett har Rødt derfor økt overføringene til kommunene. Dersom Stortinget hadde fulgt Rødt sitt alternative statsbudsjett ville dette gitt kommunen ca 6 milliarder mer i statlige overføringer og ca. 39 mill.kr ekstra til Halden. Dette ville gitt Halden det reelle handlingsrommet som ville sikret gode velferdstjenester og økte satsningsmuligheter. En omfordelt skattepolitikk som ville ta mest fra den rikeste 1% av befolkningen og ingen økning av skatten for de med inntekter under 600 000kr. Dette ville stille Halden i en mye sterkere posisjon til reelt å ta kampen opp mot økt fattigdom og styrke tidlig innsats og forebyggende arbeid. Rødts forslag til statsbudsjett ville sikret Velferdsstaten og hindret at den private storkapitalen tar over flere og flere tjenester.

En nødvendig snuoperasjon for kommunene er betinget av en nytt rødgrønt flertall ved neste års Sttingsvalg og med et sterkt Rødt som pådriver for en mer solidarisk velferdskommune.

Et Alternativ og bærekraftig perspektiv.

I følge Perspektivmeldinga vil den norske statens utgifter øke samtidig som finansieringsgrunnlaget reduseres, altså at det ikke vil være tilstrekkelig med penger til å finansierte offentlig sektor. Rødt mener at dette er en politisk begrunnelse og at det finnes alternative, politiske perspektiver. Norge har aldri vært rikere og rikdommen øker selv med lavere oljeinntekter! I følge Finansdepartementet vil den økonomiske veksten trolig fortsette de nærmeste årene.

Problemet er at rikdommen ikke fordeles rettferdig men at et mindretall berikes som følge av lavere skatt på formuer og store inntekter. Dette øker forskjellene i Norge og som igjen utgjør en alvorlig trussel mot grunnlaget for en universell velferdsstat.

Gjennom å redusere overføringene til kommunene slik regjeringen legger opp til, bidrar regjeringen til at kommunale tjenester utsettes for et stadig hardere press. En økende andel av kommunale virksomheter skal utsettes for konkurranseeksponering og privatisering. Det har gått og vil gå på bekostning av kvalitet og omfang av tilbudet til brukerne og lønns og arbeidsvilkår for de ansatte.

Nedskjæringene og effektiviseringene kan ikke fortsette !

Det er først og fremst driften av de kommunale sektorene som Rødt mener blir rammet av Kommunedirektørens innsparinger. Når vikarer ikke blir innkalt ved sykdom og stillinger forsvinner eller holdes i bero fordi man skal spare lønnsutgifter, rammes både de ansatte og brukere av tjenesten.

Oppvekstsektoren sliter med å oppfylle bemanningskravene innenfor skole- og barnehagene. Folkehelserapportene som fortsatt viser at Halden er blant kommunene i Norge som har størst utfordring mht. fattigdomsproblematikk , høy andel utenfor arbeidslivet samt andre psykososiale problemer, forsterker bildet av en kommunal sektor med store utfordringer og mangler.

Når renter og avdrag i Kommunedirektørens forslag øker med ca. 66 mill.kr fra 2020 til 2024 og bidrar til at rammene for drift svekkes, må dette kompenseres med mer inntekter!

Det er derfor nødvendig etter Rødts mening å styrke sektorene bl.a , ved å redusere overføringene til fond, omfordeling av midler og andre økte inntekter.

Investeringene må prioriteres ut fra et Folkehelseperspektiv og økonomisk forsvarlighet.

Det store investeringsnivået som Halden kommune legger opp til, samlet gjeld vil øke fra ca. 3,3 milliarder i 2021 til ca. 4 milliarder i 2024 (lånebasert gjelde). Derfor mener Rødt at det er nødvendig med stram prioritering av hvilke investeringer som bør gjennomføres, til hvilken pris og i hvilket tempo.

Avsetning til fond.

Kommunedirektøren fortsetter fondsoppbyggingen og setter av ca. 40 mill.kr til 3 ulike fond; disposisjonsfond, rente og avdragsfond og investeringsfond. Rødt vil redusere avsetningen fordi vi mener at driftssituasjonen nå er så prekær at en større del av fondene må gå til styrking av drift. Rødt vil derfor bruke 20 millioner hvert år i perioden av kommunedirektørens fondsavsetning til drift.

Kommunedirektørens målsetting om at det generelle disposisjonsfondet skal utgjør 8% av de totale driftsinntektene mener Rødt er for høyt. Når Fylkesmannen og KS anbefaler 4- 5% mener Rødt at det bør være en tilstrekkelig målsetting .Til gjengjeld kan Rødt bruke ca.20 mill.kr mer av netto driftsresultat (" bånnlinja") til å sikre kvalitet i tjenestene.

Rødt vil også omgjøre rente og avdragsfondet til et boligfond. I dag utgjør dette fondet ca. 40 mill. Istedenfor å bygge opp en buffer mot renteøkninger, noe vi ikke tror vil skje de nærmeste årene, vil vi heller bruke fondsmidler til å styrke den sosiale boligbygginga gjennom for eksempel kjøp av flere kommunale leiligheter.

Rødt vil:

- Styrke oppvekstsektoren betydelig utover Kommunedirektørens forslag
- Ingen nedleggelser av kommunale barnehager
- Reversere husleieøkningene i kommunale boliger
- Øke antall sykehjemsplasser
- Mindre avsetning til fond- og mer til drift av skoler, helse/omsorg m.m.
- Omgjøre rente og avdragsfondet til et boligsosialt fond
- Reduksjon av innleie fra private bemanningsbyråer samt kjøp av private konsulenter
- Reduksjon av politikerlønningene
- Ingen økning av lederstillinger i sentraladministrasjonen
- Barnetrygden skal ikke trekkes fra barnefamiliers sosialstønad
- Omprioritere investeringene slik at det blir mulig å avsette midler til både en ny Allbrukshall på Os og et 50 meters svømmebasseng.
- Styrke kultursektoren ved økt støtte til bibliotek, kulturskole og ungdomstilbudene.

Kommunens tjenesteområder

Under hvert kapitel legger vi ved tekst fra avtalen mellom Rødt og Posisjonspartiene som ble inngått etter valget i 2019. Dette for å vise hvorvidt vi klarer å følge opp intensjonene i denne avtalen.

Sentraladministrasjonen:

ENDRINGER fra Kommunedirektørens forslag:

Sentraladministrasjonen	KDs forslag-21	Rødts forslag-21	Differanse	2022	2023	2024
Redusert godtgjøring politikere		- 1 500	- 1 500	- 1 500	- 1 500	- 1 500
Redusert kjøp byrå/selskaper		- 5 000	- 5 000	- 5 000	- 5 000	- 5 000
Overføring av 2 st. til Planarbeid		- 1 600	- 1600	-1 600	- 1 600	- 1 600
Lønn adm.	+ 9 471 (-20)	+ 3 681	- 5 790	- 5 790	- 5 790	- 5 790
Sum nto. drift	96 445	82 555	-13 890	81 069	84 441	87 354

Kommentarer:

- KD sitt forslag til lønnsøkning og nye stillinger ved Sentraladministrasjonen står i stor kontrast til forslagene om betydelig nedskjæringer i andre sektorer. Rødt ønsker derfor ingen nye stillinger og justerer lønnskostnadene kun i henhold til ordinær pris/lønnsvekst fra budsjett 2020.
- Planavdelingen v/Teknisk må styrkes for å kunne ivareta arbeidet med boligsosial plan i sentrumsnære strøk. Se teknisk sektor. Rødt foreslår derfor at Planavdelingen styrkes på bekostning av det administrative sentralleddet.
- Rødt reduserer lønn og godtgjøringer til politikerne tråd med tidligere valgløfter 1,5 mill.
- Reduksjon av innleie av konsulenter og bemanningsbyråer, 5 mill., budsjetteres midlertidig på Sentraladministrasjonen, men føres løpende over til de aktuelle tjenesteområder.

Reduksjon av innleie fra bemanningsbyråer – sats på egne krefter!

Et årsverk for en innleid sykepleier koster ca. 1,1 mill.kr mens en fast stilling er ca. 250.000kr billigere for kommunen. Bedre lønns-arbeidsforhold, utviklingsprosjekter og veiledning, aktiv involvering i egen arbeidssituasjon, muligheter for heltidsstillinger er noen stikkord som kan motivere kvalifisert personell til å søke stilling i Halden kommune.

Rødt ønsker kraftigere innsats for å redusere bruk av private bemanningsbyråer, konsulenter og midlertidig ansatte. Fortsatt brukes titalls millioner på innleie av helsepersonell, rådgivere og konsulenter. En økning av fast ansatte og bedre utnyttelse av egen, intern kompetanse til utredningsarbeid og prosjekter, vil gi store innsparingsgevinster. Samtidig vil flere faste stillinger bidra til høyere kvalitet, økt kontinuitet i tjenesten og en bedre utnyttelse av ansattes kompetanse (for eksempel mindre tid til opplæring og oppfølging av vikarer og innleide..).

Rødt er ikke imot kvalitetssikring og evaluering av arbeidsoppgaver men dette bør i større grad utføres av kommunens egne ansatte framfor å engasjere eksterne konsulentfirmaer i millionklassen!

Fra Samarbeidsavtalen med Posisjonspartiene

- Kommunale oppgaver skal primært drives i kommunal regi og ytterligere konkurranseutsetting og privatisering av tjenester skal ikke iverksettes. Dette er ikke til hinder for at kommunen kan sammenligne tjenester med andre kommuner i den hensikt å lære av andre, øke kvaliteten og bedre effektiviteten på tjenestene.
- Det skal arbeides for en heltidskultur hvor deltidsansatte i kommunen som ønsker det, får tilbud om hele og faste stillinger.

Kommunalavdeling Undervisning og oppvekst:

Endringer fra Kommunedirektørens forslag:

Undervisning & Oppvekst	KDs forslag-21	Rødts forslag-21	Differanse	2022	2023	2024
Lønn		+18 630	18 630	18 630	18 630	18 630
Økt beregnet refusjon		- 2 500	- 2 500	- 2 500	- 2 500	- 2 500
Driftstilskudd Os skyss		+ 1 500	1 500	3 300	+3 300	+3 300
Undervisningsmateriell		+1 000	1 000	1 000	+1 000	+1 000
Sum netto. drift	699 501	718 131	+18 630	726 362	742 268	758 888

Kommentarer.

Undervisningssektoren har vært utsatt for harde innstramninger de siste årene. Når Kommunedirektøren foreslår ytterligere innsparinger- jfr- liste over innsparingstiltak- så vil det etter Rødts mening forsterke den frustrasjonen som ansatte og foreldre i dag opplever. Når kommunen samtidig ønsker å prioritere forebyggende arbeid og barn og unges oppvekstsvilkår, framstår det som et paradoks at sektoren fortsatt skal spare over 16 mill.kr !

Rødt kan derfor ikke godta de innsparingsforslagene som er foreslått! Det innebærer bl.a ingen reduksjon på assistenter eller tiltak knyttet til spesialpedagogiske tiltak eller generell effektivisering i alle avdelinger.

Rødt mener også at skoleskyssen for elever på Os skole bør opprettholdes. Elever skal ikke "straffes" for at prosessen trekker ut i tid og det er dessuten et dårlig signal til både foresatte og elever i en anstrengt situasjon.

Bjørklund og Karrestad barnehage foreslås nedlagt. Når det fortsatt er god søkning til disse barnehagene er det underlig at kommunen setter en begrensning på inntak og ikke fyller opp plassene! Det er en gavepakke til private barnehager som dermed både får flere søker samt høyere driftstilskudd. Rødt vil at begge barnehagene må bestå men at det gjennomføres utbedringer og investeringer slik at barnehagene utrustes til å fylle opp alle plasser.

Familietjenesten v/ familiens hus som er et forholdsvis nytt lavterskeltiltak, er foreslått redusert med kr 0,5 mill. Med samme begrunnelse som over, med vektlegging av forebyggende og tidlig innsats, bør dette tiltak heller styrkes enn reduseres! Derfor foreslår Rødt opprettholde tiltak på samme nivå som i dag.

Rødt tilfører sektoren ytterligere ca. 3 mill. utover Kommunedirektørens innsparingsforslag slik at det bl.a gir rom for å øke antall helsesykepleiere i skolen. Disse er en viktig ressurs mht. fange opp elever med ulike belastninger og kan bidra konstruktivt til tidlig og forebyggende innsats.

- Rødt øker lønnskostnadene med 18,6 mill.kr utover KD sitt forslag.
- Ingen nedskjæringer for assistenter eller for spes-ped. tiltak!
- Rødt vil prioritere forebygging og tidlig innsats gjennom øremerkede midler til intensiv opplæring i småskolen.
- Rødt ønsker å gi rom for å øke antall helsesykepleiere i skolen.
- Skoleskyssen for elever på Os skole opprettholdes.
- Bjørklund og Karrestad barnehage foreslås IKKE nedlagt! De må heller rustes opp eller at det bygges ny barnehage for disse på sikt.
- Familietjenesten v/ familiens hus som er et forholdsvis nytt lavterskeltiltak, skal ikke reduseres med 0,5 mill.kr

Fra Samarbeidsavtalen med Posisjonspartiene:

Arbeide for at tidlig innsats og forebyggende prioriteres ved bl.a å ansette flere helsesykepleier i skolen i løpet av perioden. Sikre Barneverntjenesten tilstrekkelige bemanning og kompetanse slik at de settes i stand til å arbeide mer og bedre med endrings- og støtte tiltak innad i familier som trenger det.

Kommunalavdeling Helse og Mestring

Endringer fra Kommunedirektørens forslag:

HELSE og Mestring	KDs forslag-21	Rødts forslag-21	Differanse	2022	2023	2024
Lønn Sjukehemsplasser		5 000	5 000	10 000	10 000	10 000
Flyktingeteam		1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Beregnet økt refusjon		- 2 500	- 2 500	- 2 500	- 2 500	- 2 500
Bo & miljøarbeidertjenesten		1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Helse og omsorgsombud		800	800	800	800	800
Ferietilskudd til brukere	'	300	300	300	300	300
Sum nto. drift	669 454	675 554	+ 6 100	686 901	709 692	736 210

Rødt ser et økende behov for langtidsplasser på sykehjem. Dagens behov tilsvarer 20-25 plasser og må beregnes for kommende budsjetter. Rødt øker i første omgang med 10 sjukehemsplasser med oppstart 1/6-21 som tilsvarer ca. mill.kr i 2021. Dersom rammebevilgningene fra Staten øker utover Rødts forslag så vil vi vurdere ytterligere økning av plasser i perioden.

Kommunedirektørens forslag om å øke hjemmesykepleien med 5,8 årsverk skal følges opp av et prosjekt med mål om å planlegge fremtidens hjemmesykepleie. Sentralt i dette er beskrivelse av makt og ansvar, komplette team, fastlegens, sykepleierens, helsefagarbeiderens ansvar og oppgaver, heltidskultur og organisasjon av team.

Satsningen på heltid i kommunen, «heltidskultur» skal settes i gang ved den prosjektstilling som er vedtatt i 2020. Rødt har forventninger om at dette gir flere heltidsansatte og mindre behov for innkjøp og vikarer.

Kommunen er blitt bedt om å ta imot 10 nye flykninger i 2021. Vi tror derfor det er nødvendig å opprettholde flykningeteamet for å være i beredskap for nye oppgaver samt at det fortsatt er behov for oppfølging av tidligere ankomne flykninger.

Innsparing på bo og miljøtjenesten på 1 mill.kr overfor mennesker med nedsatt funksjonsevne kan ikke aksepteres. Enkeltvedtak og individuelle planer kan ikke settes til side og man må ta hensyn til de store behovsforskjellene som er individuelt tilpasset.

Likeledes tilskudd til ferie for disse brukerne med 0,3 mill.kr.

Det opprettes en stilling som helse og omsorgsombud som skal ivareta interessen til de mange brukerne som opplever ikke å bli hørt av kommunen og som trenger et talerør !

Fra Samarbeidsavtalen med Posisjonspartiene:

Det skal arbeides for en heltidskultur hvor deltidsansatte i kommunen som ønsker det, får tilbud om hele og faste stillinger.

Det er et mål at budsjetttrammene i perioden for både skole/oppvekst og helse/ omsorgssektoren skal økes.

Kommunalavdeling Samfunn og samskaping

Endring fra Kommunedirektørens forslag:

Samfunn og Samskaping	KDs forslag-21	Rødts forslag-21	Differanse	2022	2023	2024
Lønn		1 400	1 400	2 400	2 400	2 400
Barnetrygden ikke fratrukket		3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
Revidering av husleieøkning		3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Festivalstøtte		510	510	510	510	510
Bøker biblioteket		400	400	400	400	400
Gratis Transport Dagsenter		250	250	250	250	250
NAV , buffer		6 500	6 500	6 500	6 500	6 500
Sum nto. drift	175 255	190 815	+15 560	193 214	196 357	199 578

Folkehelsa og fattige barnefamilier

Koronapandemien har forverret situasjon for veldig mange og utgifter til sosialstønad og trygd har økt som følge av dette. Halden hadde allerede et dårlig utgangspunkt med mange hundre fattige barnefamilier.

Vi legger inn en ekstra "buffer" for mulig økning i NAV budsjettet da situasjonen kan forverres for flere enn det er kalkulert med.

Folkehelsa er da også viet mye oppmerksomhet i både rådmannens budsjettforslag og i vedtatte planer. Ett konkret tiltak som ville endre situasjonen til det bedre for mange av familiene med sosial stønad, ville være å holde barnetrygden utenfor inntektsvurderingen. I dag anses barnetrygd som inntekt i familien og trekkes fra sosialstønaden. Dette er svært urettferdig da ingen andre barnefamilier blir vurdert på tilsvarende måte. En slik ordning endrer ikke NAVs planer for å få flere i arbeid ,men vil lette familiens vanskelig økonomiske situasjon. Når barnetrygden økes som følge av Stortingsvedtak, er sosialmottakere med barn de eneste som ikke får ta del i denne økningen!

Boligpolitikken

Fortsatt foreligger ingen klar strategi for hvordan kommunen skal planlegge og initiere en boligpolitikk som tilrettelegger for rimelige boliger. Det jobbes aktivt fra NAV for å dempe på situasjonen og mange gode tiltak er iverksatt. Fortsatt dominerer likevel det private og profittbaserte eiendomsmarkedet mens for eksempel behovet for kommunale boliger er svært stort! En kommunalt styrt boligbygging vil kunne ivareta grupper som ellers ikke kommer inn på boligmarkedet, er fortsatt fraværende.

Sentrumsplanen legger opp til fortetting av boligområder og en forventning om tilflytting av småbarnsfamilier. Dersom markedet alene skal stå for utbyggingen vil prisnivået utelukke befolkningsgrupper utover de med høyeste inntekt og/eller de som kan selge egne boliger. Kommunen bør straks inngå et tettere samarbeid med Halden kommunal pensjonskasse og med Habo som tidligere førte til bygging av rimeligere boliger for folk flest.

Rødt ønsker å erstatte rente og avdragsfondet til et boligsosialt fond som kan benyttes til kjøp av kommunale boliger. Fondet kan videreføres ved brukernes husleie og indeksreguleres.

Husleieøkningene i de kommunale boligene reverseres og følger etter det vanlig konsumprisindeks.

Fra Samarbeidsavtalen med Posisjonspartiene

Tilrettelegge for boligbygging hvor også familier med lavere inntekt, unge i etableringsfasen og eldre kan disponere egen bolig...

Bedre livsvilkårene for fattige i Halden. Være med i prosjekt for å bekjempe barnefattigdom..... øke sosialhjelpssatsene til nasjonale normer

Kultursektoren

Kulturskolen gjøres gratis. Halden kulturskole tar idag imot 250 elever.

Gratis kulturskole vil være et element i Rødt Haldens innspill til den nye kulturplanen som er under arbeid. Gratis kulturskole vil også kunne vær et element i en framtidig samhandling med Fargespill som har som er basert på gratisprinsippet. Et gratis kulturskoletilbud vil også være sosialt utjevnede og øke bredden i søkermassen.

Biblioteket åpner høsten 2021 og vi vil øke bemanningen med 2 stillinger fra 1/9- 2021. For å sikre at biblioteket får en moderne og oppdatert boksamling øker vi rådmannens ramme for innkjøp av bøker med kr. 400 000,-

Frivilligsentralen styrkes med ½ stilling ved at koordinator for frivillighet deler sin stilling på frivillighetssentralen.

For å takle utfordringene med overgang til nye lokaler og nye arbeidsformer øker vi bemanningen på ungdomsklubben / Rockehuset med 1 stilling.

Ungdomsklubben, Rockehuset og kulturskolen har i flere år bedt om investeringer til lys, lydanlegg og instrumenter. Rødt setter av 1,5 mill. til formålet.

Kommunalavdeling Teknisk

Endring fra Kommunedirektørens forslag:

Teknisk sektor	KDs forslag-21	Rødts forslag-21	Differanse	2022	2023	2024
Lønn			+ 1 600	1 600	0	0
Vedlikehold komm.bygning		2 000	+ 2 000	2 000	2 000	2 000
Sum nto. drift	87 229	90 829	3 600	92 408	93 105	95 460

Det er et stort etterslep mht. vedlikehold av kommunale bygninger. Det betyr at verdien på bygningsmassen forringes for hvert år hvis ikke noe blir vedlikeholdt. Rødt setter derfor av 2 mill.kr til vedlikehold utover Kommunedirektørens forslag.

Transformasjon i sentrum. Kommunen må spille en mer aktiv rolle i forhold til å samordne eiere av tomter i kvartal hvor det kan skje fortetting. Virkemidler er bl.a koordinert planlegging av hele områder og bruk av utbyggingsavtaler.

Både sosial boligbygging og transformasjon henger nøye sammen og krever plan og bygningsmessig kompetanse. Ansatte til å arbeide med disse sakene mangler kommunen i dag. Det bør derfor settes av **1,6 mill.kr. til nyansettelse** av 2 planleggere på Teknisk. Midlene for perioden 2021-2022 og tas ved tilsvarende reduksjon ved Sentraladministrasjonen.

Dekning økt ramme/ driftsutgifter

	2021	2022	2022	2023	2024
Netto økning drift tjenesteområdene	30 000	38 000	38 000	38 000	38 000
Økte inntekter:					
Økte rammeoverføringer stat		- 8 000	- 8 000	- 8 000	- 8 000
Mindre avsetning til fond	- 20 000	-20 000	- 20 000	- 20 000	- 20 000
Overført ubenyttet "Buffer fond" fra 2020	- 5 000				
Utbytte Østfold energi	- 5 000	- 8 000	- 8 000	- 8 000	- 8 000
Lavere rentekostnader		- 2 000	- 2 000	- 2 000	- 2 000

Rødt forventes at rammeoverføringene øker fra 2022 både som følge av fortsatt Koronakonsekvenser men også og i forventet regjeringsskifte fra 2022.

Kommunedirektøren har avsatt 20 mill. som "buffer" fra fond til merforbruk i 2020, bl.a som følge av Koronautgifter. Vi tror det ikke det blir behov for å bruke mer enn 15 mill. av denne "bufferen" og overfører derfor de øvrige 5 mill. til drift i 2021.

Utbytte fra Østfold energi har vært en stabil inntekt for kommunen gjennom flere år og det beregnes fortsatt utbytte neste år.

Rødt har i alle år forslått lavere godtgjøring og lønn til politikere. I en tid med innstramninger på tjenesteområdene generelt, er det et dårlig signal at politikerne ikke viser samme moderasjon. Vårt forslag vil ramme både lønn til ordfører, varaordfører og gruppeledere i første omgang. Vi er svært betenkt over at politikere som går igjen i mange utvalg dermed mottar svært høye godtgjøringer og lønninger.

Det kjøpes inn svært mye konsulenttjenester til utredninger etc som Rødt mener i større grad kan løses ved interne arbeidsgrupper. I tillegg forventes at økt satsning på flere faste ansatte i kommunen reduserer behovet for kjøp av både konsulentfirmaer og bemanningsbyråer.

Refusjonsinntektene i både oppvekst/skole og helse/mestring viser at det er et stort gap mellom budsjett og regnskap. Vi tror derfor det er grunnlag for å øke refusjonsinntektene noe.

Fondsoppbygging. Rødts forslag vs Kommunedirektørens forslag

Saldo pr 31/12-	2020	2021	2022	2023	2024
KD sitt forslag	119 546	145 343	182 140	219 153	255 939
Netto avsetning		36 797	46 487	37 013	36 786
Rødts forslag Saldo	119 546	127 546	142 646	150 146	157 446
hvorav					
Netto avsetning til disp.fond		11 800	15 100	7 500	7 300
Bruk av fond til drift		- 20 000	- 20 000	- 20 000	- 20 000
Avsetning til boligfond		- 5 000	- 11 400	- 9 500	- 9 500

2021-2024: Rødt avsetter 20 mill.kr mindre til fond enn KD og benytter dette til drift av kommunens tjenesteområder.

I tillegg avsettes midler til et boligsosialt fond , tidligere rente og avdragsfond, til kjøp av nye boliger i hele perioden: 2021-2024.

Rødt bruker fondsmidler til investering tilsvarende KD i perioden.

Tiltross for ca 95-100 mill. mindre i fond ved utgangen av 2024 enn Kommunedirektørens sitt forslag, vil Rødt sin fondsoppbygging ligge ca. 38 mill.kr over antatt fondsnivå pr 31/12-20. Dette vil utgjøre ca. 6% av kommunens brt. Inntekter i 2024. Over det som KS og Fylkesmannen anbefaler som et minimum av fondskapital.

Investeringer

Idretten har behov for mer hallplass og en Flerbruksshall på Os med 2-3 håndballflater og en basishall for bl.a turn vil bidra til dette. I tillegg vil utvidelsen av Tistedalshallen gi både elitehåndballen og andre økt treningskapasitet.

Rødts forslag til investering reduserer Arenaen på Os til en Flerbrukshall men gir samtidig rom for investering i en svømmehall med 50 m lengde. Uten en slik omprioritering vil ny svømmehall neppe bli realisert

Investeringer i Helsehuset, Brannstasjon og Os skole er nødvendige investeringer.

Os alle 3 ("Storsenteret") samle kommunale tiltak som i dag er lokalisert i gamle og nedslitte bygg. Busterudparken tilrettelegges for økt aktivitet for barn og unge. Til sammen bidrar dette til at Nordsiden får et løft som igjen kan gi økt liv og aktivitet i bydelen.

Rødt foreslår altså å omfordele investeringsmidlene på en nedskalert idrettshall på Os og på et 50 meters svømmebasseng. Med en Flerbruksshall tilsvarende den man for eksempel har på Sandbakken i Sarpsborg men med en ekstra håndballflate, vil man kunne få 2,5 håndballflater, et ekstra treningsareal, garderober og tribuner for 200 personer. Prisen på Sandbakkenhallen i Sarpsborg var fullt ferdig kr 67 mill. i 2018 (21 000kr pr kvm). Mellomstor Basishall for turn på 750 kvm kan bygges i forlengelse av Flerbrukshallen. Her viser vi til anbefaling fra Regjering v/ Kulturdep. "veileder Idrettens basishall" . Her anslår vi kvm prisen til ca. 17000kr basert på prisanslag fra sammenlignbare haller .

Med disse kalkylene og forslagene til grunn gjøres disse endringene fra Kommunedirektørens forslag.

	2021	2022	2023	2024	Sum Rødt	Sum KD
Os skole	160 000	170 000			330 000	330 000
Flerbrukshall	70 000	20 000			90 000	250 000
Basishall		15 000			15 000	0
Svømmehall	10 000	80 000	105 000		195 000	50 000
	240 000	285 000	105 000		630 000	630 000

Budsjettvedtak

Budsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024 – Rødts forslag til vedtak

Forslag til vedtak:

1. Kommunedirektørens budsjett og økonomiplanforslag for 2021-2024 vedtas i henhold til Budsjettskjema 1A, 1B, B3, 2A og 2B samt vedlagte budsjettdokument.
 2. Kommunedirektøren gis fullmakt til å disponere ressursene innenfor hvert område i budsjettskjema 1B. I tillegg gis Kommunedirektøren fullmakt til å justere budsjettet mellom områdene i budsjettskjema 1B når det gjelder justeringsbehov av teknisk karakter, og som ikke påvirker tjenestene eller tjenestetilbudet. Øvrige budsjettjusteringer mellom sektorene legges frem for formannskap og kommunestyre etter innstilling fra Kommunedirektøren.
 3. Kommunedirektøren skal påse at rammer og vedtak følges opp og rapporterer tertialvis sektorenes økonomi til formannskap og kommunestyre.
 4. Formannskapet disponerer investeringsbudsjettet, innenfor tildelt ramme, i henhold til budsjettskjema 2B.
 5. Halden kirkelige fellesråd gis et driftstilskudd på 12,9 mkr for 2021.
 6. Kommunedirektøren gis fullmakt til å ta opp lån på til sammen 601,795 millioner kr. VAR-lån utgjør 247.000 millioner kr av den totale lånesummen. Lånene avdras med en vektet avdragstid sett opp mot objektenes levetid. Startlån utgjør 70 millioner kr av den totale lånesummen og tas opp i henhold til Husbankens retningslinjer, primært med en avdragstid på 20 år.
 7. Trekkrettighet i bank beholdes på 150 millioner kr i 2021.
 8. Halden kommune skriver ut eiendomsskatt på faste eiendommer, inkludert tomter, i hele Halden kommune for skatteåret 2021 jf. eiendomsskattelovens §§2 og 3 bokstav a. Kommunen skriver ut skatt på næringsdelen (bygning og grunn) i tidligere skattlagte verk/bruk (annet ledd i overgangsregel til eskl. §§ 3 og 4). Det skrives også ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget redusert med tre syvendedeler til fire syvendedeler i 2021 (overgangsregel til §§ 3 og 4 første ledd første punkt).
- Halden kommunestyre vedtok at kommunen gjennomfører alminnelig omtaksering for eiendomsskatt i 2020 for samtlige faste eiendommer jf. eskl. § 8-a-3 nr. 2 med virkning fra skatteåret 2021. Formannskapet vedtok i møte 30.04.20 at man for 2021 skulle bruke Skatteetatens formuesverdier/boligverdi som grunnlag for boligeiendommer, og at eiendommer som ikke har dette skal takseres av kommunen. Denne omtakseringen er pågående, og nye takster iverksettes fra skatteåret 2021.
- For utskriving av skatt på boligeiendommer benyttes Skatteetatens formuesgrunnlag for de boliger hvor dette er beregnet jf. eskl. § 8 C-1. For øvrige faste eiendommer gjennomføres allmenn kommunal taksering jf. eskl. § 8 A-2 og 8 A-3.
- Det tas således forbehold om justering av skattesatsene, bunnfradrag og øvrige bestemmelser foreslått nedenfor i forhold til nye eiendomsskattetakster etter fullført omtaksering.

Før øvrig gjelder (jf. eiendomsskattelovens § 10) følgende for utskrivingen av eiendomsskatt for året 2021:

1. Med de unntak som er nevnt under skal skattesatsen etter eskl. § 11 være 7 promille av den fastsatte takstverdien.
2. Med hjemmel i eskl. § 12, bokstav a, skal skattesatsen for «bustadelen i eiedomar med sjølvstendige bustaddelar» og fritidseiendommer være 4 promille av takstverdien. Ubebygde tomter beskattes med 4 promille av takstverdien jf. eskl. § 12, bokstav b.
3. I tillegg gis etter eskl. § 11, annet ledd, et bunnfradrag på 250 000 kr for hver selvstendig boenhet i boliger (herunder fritidseiendommer) i faste eiendommer som ikke blir brukt i næringsvirksomhet.
4. Etter eskl. § 7 kan som tidligere, etter nærmere søknad og vedtak for den enkelte eiendom, fritas eiendommer etter dennes bokstav a) «eigedom åt stiftingar eller institusjonar som tek sikte på å gagne ein kommune, eit fylke eller staten» og dennes bokstav b) «bygning som har historisk verdi».
5. Etter eskl. § 5, bokstav a, fritas eiendom som Staten eier så langt eiendommen har historiske bygg eller anlegg gjennom fredningsvedtak jf. Lov om kulturminner.
6. Etter eskl. § 5, bokstav h, skal fritas «eigedom som vert driven som gardsbruk eller skogbruk». For slike eiendommer gjelder dog at det skal svares eiendomsskatt forvåningshus, kårbolig, med garasjer og uthus, og passende tomt. Eiendomsskatten for dette svares etter samme satser og regler som for boligeiendommer.
7. Kommunens skattetakstvedtekter.

9. De gebyrsatser som fremkommer i gebyrregulativer/forskrifter som er vedlagt dette dokument

vedtas.

10. Kommunale avgifter skrives ut i 4 terminer i 2021, med forfall 20. mars, 20. mai, 20. september og 20. november.

11. Eiendomsskatten skrives ut samtidig med kommunale avgifter

Budsjettskjema 1A

	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Økonomiplan 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024
Rammetilskudd	-955 410 216	-985 108 000	-1 015 713 288	-1 036 173 974	-1 067 798 052	-1 100 664 863
Inntekts- og formuesskatt	-767 877 347	-795 573 000	-825 505 000	-839 869 000	-865 744 000	-892 635 000
Eiendomsskatt	-79 260 466	-69 341 000	-74 441 140	-72 441 140	-70 441 140	-68 441 140
Andre generelle driftsinntekter	-5 199 164	-4 184 000	-3 950 000	-2 850 000	-1 750 000	-650 000
Sum generelle driftsinntekter	-1 807 747 193	-1 854 206 000	-1 919 609 428	-1 951 334 114	-2 005 733 192	-2 062 391 003
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	1 628 500 524	1 675 958 179	1 710 835 442	1 726 593 165	1 770 731 795	1 821 494 795
Avskrivninger	115 642 002	115 612 803	115 612 803	115 612 803	115 612 803	115 612 803
Sum netto driftsutgifter	1 744 142 526	1 791 570 982	1 826 448 245	1 842 205 968	1 886 344 598	1 937 107 598
Brutto driftsresultat	-63 604 668	-62 635 018	-93 161 183	-109 128 146	-119 388 594	-125 283 405
Renteinntekter	-10 917 954	-8 400 000	-8 900 000	-9 400 000	-9 900 000	-10 400 000
Utbytter	-9 722 098	-5 000 000	-5 000 000	-8 300 000	-8 300 000	-8 300 000
Renteutgifter	68 543 115	80 887 281	85 841 744	91 114 744	96 760 744	99 794 744
Avdrag på lån	84 841 190	103 283 000	124 807 101	134 269 000	148 930 000	155 877 000
Netto finansutgifter	132 744 253	170 770 281	196 748 845	207 683 744	227 490 744	236 971 744
Motpost avskrivninger	-115 642 002	-115 612 803	-115 612 803	-115 612 803	-115 612 803	-115 612 803
Netto driftsresultat	-46 502 417	-7 477 540	-12 025 141	-13 757 205	-7 510 653	-3 924 464
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	610 582	5 000 000	6 750 000	6 891 000	5 019 000	1 660 000
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-9 381 003	-6 522 266	-6 522 266	-6 522 266	-6 522 266	-6 522 266
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	36 300 000	9 000 000	11 797 034	15 188 471	7 513 919	7 286 730
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	27 529 579	7 477 734	12 024 768	15 557 205	6 010 653	2 424 464
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	-18 972 838	194	0	1 800	0	0

Budsjettskjema 1B

	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Økonomiplan 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024
Fellesområder	25 626	0	0	0	0	0
Sentraladministrasjon	90 280 117	90 589 364	82 555 364	81 069 143	84 441 773	87 354 773
Kommunalavdeling Undervisning & Oppvekst	675 639 116	692 960 132	718 131 610	726 362 610	742 268 610	758 888 610
Kommunalavdeling Helse og mestring	623 060 079	653 692 767	675 554 000	685 401 373	708 192 373	734 710 373
Kommunalavdeling Teknisk	86 895 893	101 949 020	90 829 030	92 408 101	94 705 101	97 060 101
Fellesfunksjoner	165 136 290	95 066 428	87 998 030	83 185 530	79 814 530	78 950 530
VAR og Havn	972 935	0	0	0	0	0
Samfunn og samskaping	177 269 452	176 748 286	190 815 689	193 214 689	196 357 689	199 578 689
Sum bevilgninger drift, netto	1 819 279 507	1 811 005 997	1 845 883 723	1 861 641 446	1 905 780 076	1 956 543 076
Herav:						
Avskrivninger	115 642 002	115 612 803	115 612 803	115 612 803	115 612 803	115 612 803
Netto renteutgifter og -inntekter	24 245 737	25 887 281	25 887 744	25 887 744	25 887 744	25 887 744
Avdrag på lån	32 500	70 000	70 000	70 000	70 000	70 000
Overføring til investering	609 065	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-9 401 274	-6 522 266	-6 522 266	-6 522 266	-6 522 266	-6 522 266
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	59 650 953	0	0	0	0	0
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	1 628 500 524	1 675 958 179	1 710 835 442	1 726 593 165	1 770 731 795	1 821 494 795

Budsjettskjema 2A

	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Økonomiplan 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024
Investeringer i varige driftsmidler	413 174 850	625 728 160	624 951 000	723 640 000	503 765 000	192 050 000
Tilskudd til andres investeringer	3 566 988	0	4 680 000	11 030 000	230 000	650 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 720 466	1 050 000	1 050 000	1 050 000	1 050 000	1 050 000
Utlån av egne midler	48 276 684	70 000 000	70 000 000	70 000 000	70 000 000	70 000 000
Avdrag på lån	18 128 175	19 500 000	21 000 000	22 000 000	22 000 000	22 000 000
Sum investeringsutgifter	485 867 163	716 278 160	721 681 000	827 720 000	597 045 000	285 750 000
Kompensasjon for merverdiavgift	-44 238 562	-55 376 834	-75 295 100	-65 724 100	-54 733 000	-2 910 000
Tilskudd fra andre	-179 204 800	0	0	0	-80 000 000	-69 000 000
Salg av varige driftsmidler	-4 138 617	-10 000 000	-19 600 000	-10 000 000	-10 000 000	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-22 888 078	-19 500 000	-21 000 000	-22 000 000	-22 000 000	-22 000 000
Bruk av lån	-236 975 869	-635 120 826	-600 794 900	-722 935 900	-432 468 000	-191 840 000
Sum investeringsinntekter	-487 445 926	-719 997 660	-716 690 000	-820 660 000	-599 201 000	-285 750 000
Videreutlån	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån til videreutlån	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån til videreutlån	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på videreutlån	0	0	0	0	0	0
Netto utgifter videreutlån	0	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	-610 582	-5 000 000	-11 191 000	-6 060 000	-6 844 000	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	5 396 832	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	-1 087 021	9 000 000	7 200 000	-1 000 000	9 000 000	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	3 699 228	4 000 000	-3 991 000	-7 060 000	2 156 000	0
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	2 120 466	280 500	1 000 000	0	0	0

Budsjettskjema 2B

	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Økonomiplan 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024
Fellesområder	0	1 300 000	0	0	0	0
Sentraladministrasjon	946 125	940 000	17 440 000	13 940 000	7 440 000	1 000 000
Kommunalavdeling Undervisning & Oppvekst	5 500 418	13 342 000	14 500 000	3 500 000	0	0
Kommunalavdeling Helse og mestring	69 954 090	11 956 000	25 650 000	45 750 000	2 500 000	2 500 000
Kommunalavdeling Teknisk	86 008 822	285 248 650	317 861 000	472 950 000	269 825 000	15 050 000
Fellesfunksjoner	0	1 750 000	0	0	0	0
VAR og Havn	184 992 837	306 241 510	247 500 000	185 500 000	174 000 000	173 500 000
Samfunn og samskaping	918 575	4 950 000	2 500 000	2 000 000	50 000 000	0
Org. oppsett mangler	64 853 984	0	0	0	0	0
Sum 2B	413 174 850	625 728 160	625 451 000	723 640 000	503 765 000	192 050 000

Budsjettskjema B3

	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Økonomiplan 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024
Rammetilskudd	-955 410 216	-985 108 000	-1 015 713 288	-1 036 173 974	-1 067 798 052	-1 100 664 863
Inntekts- og formuesskatt	-767 877 347	-795 573 000	-825 505 000	-839 869 000	-865 744 000	-892 635 000
Eiendomsskatt	-79 260 466	-69 341 000	-74 441 140	-72 441 140	-70 441 140	-68 441 140
Andre skatteinntekter	-46 113	0	0	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-108 995 995	-52 915 813	-52 923 431	-51 823 431	-50 723 431	-49 623 431
Overføringer og tilskudd fra andre	-287 945 895	-237 477 167	-242 358 679	-242 358 679	-242 358 679	-242 358 679
Brukerbetalinger	-63 421 797	-67 464 481	-68 691 674	-68 691 674	-68 691 674	-68 691 674
Salgs- og leieinntekter	-267 742 114	-276 519 257	-265 180 975	-278 580 975	-278 580 975	-278 580 975
Sum driftsinntekter	-2 530 699 944	-2 484 398 718	-2 544 814 187	-2 589 938 873	-2 644 337 951	-2 700 995 762
Lønnsutgifter	1 181 012 370	1 163 787 623	1 197 252 246	1 195 267 246	1 195 767 246	1 195 767 246
Sosiale utgifter	320 665 697	331 656 806	329 359 105	330 208 105	331 063 105	330 732 105
Kjøp av varer og tjenester	675 298 607	654 669 914	625 869 661	647 063 791	691 646 791	742 740 791
Overføringer og tilskudd til andre	174 513 192	156 036 554	148 559 413	149 559 412	149 559 411	149 559 410
Avskrivninger	115 642 002	115 612 803	115 612 803	115 612 803	115 612 803	115 612 803
Sum driftsutgifter	2 467 131 867	2 421 763 700	2 456 653 377	2 482 310 727	2 526 449 357	2 577 212 347
Brutto driftsresultat	-63 568 077	-62 635 018	-88 160 810	-107 628 146	-117 888 594	-123 783 405
Renteinntekter	-10 917 954	-8 400 000	-8 900 000	-9 400 000	-9 900 000	-10 400 000
Utbytter	-9 722 098	-5 000 000	-5 000 000	-8 300 000	-8 300 000	-8 300 000
Renteutgifter	68 543 115	80 887 281	85 841 744	91 114 744	96 760 744	99 794 744
Avdrag på lån	84 841 190	103 283 000	124 807 101	134 269 000	148 930 000	155 877 000
Netto finansutgifter	132 744 253	170 770 281	191 748 845	207 683 744	227 490 744	236 971 744
Motpost avskrivninger	-115 642 002	-115 612 803	-115 612 803	-115 612 803	-115 612 803	-115 612 803
Netto driftsresultat	-46 465 826	-7 477 540	-12 024 768	-15 557 205	-6 010 653	-2 424 464
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	610 582	5 000 000	6 750 000	6 891 000	5 019 000	1 660 000
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-9 381 003	-6 522 266	-6 522 266	-6 522 266	-6 522 266	-6 522 266
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	36 300 000	9 000 000	11 797	15 188 471	7 513 919	7 286 730
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	27 529 579	7 477 734	12 024	15 557 205	6 010 653	2 424 464
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	-18 936 247	194	0	1 800	0	0